

**ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง
เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25**
**The Effect of Group Counseling based on Reality Theory for Developing
the Self-Responsibility of Mathayomsuksa II Students, Srikranuan Wittayakom
School, under the Office of Secondary Educational Service Area 25**

นิตยา ศรีภูธร (Nittaya Sriphuthorn) *

กาญจนา ไชยพันธุ์ (Kanchana Chaiyaphan) **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Quasi-Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
- 2) เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลัง การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนที่มีคะแนนความรับผิดชอบ ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 12 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเอง ที่มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach' s Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.95 2) โปรแกรมให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง จำนวน 11 ครั้ง ทดลองสัปดาห์ละ 3 ครั้ง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ The Wilcoxon Matched-Pairs Signed Rank Test และ The Mann-Whitney U Test

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง ความรับผิดชอบต่อตนเอง

Keywords: Group Counseling based on Reality Theory, Self-Responsibility

* นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

This research was a Quasi-experimental research. The objectives of this research were: 1) to compare Matayomsuksa 2 Students' self-responsibility between the experimental group, and the control group, 2) to compare Matayomsuksa 2 Students' self-responsibility between the pretest, and posttest receive group counseling based on reality theory. The samples were 24 Matayomsuksa 2 Students, Srikranuanwittayakom School, during the first semester of 2012 school year. They were selected by Purposive Sampling from the students whose responsibility score was lower than the average score, and they volunteered to participate in the experiment. They were assigned into the experimental group 12 students and the control group 12 students.

The instruments using in this study were: 1) the Self-Responsibility Scale with Cronbach's Alpha Coefficient = 0.95, and 2) the Group Counseling Program based on Reality Theory, 11 sessions, 3 times a week. Data were analyzed by Wilcoxon's Matched Pairs Signed Ranks Test, and the Mann Whitney U Test. The research findings found that: 1) The experimental group students' self-responsibility was significantly higher than those of the control group at .05 level. 2) The experimental group students' posttest self-responsibility was significantly higher than the pretest self-responsibility at .05 level.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศจะมีคุณภาพ และดำเนินไปด้วยดีนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับพลเมืองของชาติที่มีคุณภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาของชาติ ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียน ทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศชาติคือ ทรัพยากรมนุษย์ ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่ความเจริญด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิทยาการ เทคโนโลยีที่ทันสมัย ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม รวมทั้งการรับเอาวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมขึ้นอย่างรวดเร็ว และจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันทำให้เกิดปัญหามากมายในสังคม เช่น ปัญหาคนว่างงาน ปัญหาเด็กและเยาวชนติดยาเสพติด ปัญหาเด็กในแหล่งเสื่อมโทรม ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาด้านบุคลิกภาพ และปัญหาที่เกิดจากครอบครัวของเด็กเอง ปัญหาเด็กขาดระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาบุคคลให้มีความรับผิดชอบนั้น

ถือเป็นงานที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศชาติ (วงษ์จันทร์ จำเเหล, 2544) แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2545 - 2559 มีเจตนารมณ์มุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และพัฒนาสังคมไทย ให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง และมีคุณภาพ 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (คลังสมอง, 2554)

วัยรุ่นเป็นวัยช่วงต่อระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ เป็นช่วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย ลักษณะที่บ่งบอกถึงความเป็นหนุ่มสาว ขณะเดียวกันพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม และจิตใจก็เปลี่ยนแปลงไปด้วยแต่เป็นไปในลักษณะที่ไม่ค่อยสอดคล้องหรือเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความสับสน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความยับยั้งชั่งใจ ขาดประสบการณ์ ทำให้วัยรุ่นตัดสินใจกระทำหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยไม่ได้คำนึงถึงผลเสียที่เกิดขึ้นตามมาจากการกระทำของตน และช่วงวัยรุ่นถือว่าเป็นช่วงระยะเวลาที่มีปัญหาทางด้านจิต สังคม อารมณ์ และพฤติกรรมเสียมากกว่าช่วงอายุอื่น (วิโรจน์ อารีภัยกุล, 2551)

สภาพปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 ซึ่งเป็นชั้นที่ผู้วิจัยรับผิดชอบสอน จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ ไม่ส่งงานตามกำหนด คุยกันในห้องเรียน เข้าเรียนสาย ขาดเรียน และแต่งกายผิดระเบียบ ซึ่งปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนดังกล่าวมาจากการที่นักเรียนขาดความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ทำให้เกิดผลเสียหลายอย่างมากต่อตัวนักเรียน และบรรยากาศใน การจัดการเรียนการสอนของครู ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง ความรับผิดชอบ เป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 ข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การทำงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงาน เป็นผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551) หากนักเรียนขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง อาจจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอย่างมากมาย เช่น ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น

การให้คำปรึกษาแนวทฤษฎีเผชิญความจริง เน้นความสำคัญต่อสภาวะปัจจุบันและพฤติกรรมของผู้มารับคำปรึกษา รู้จักประเมินสิ่งถูก สิ่งผิด การรับผิดชอบในการแก้ปัญหา มีทักษะในการแก้ปัญหา และมีการกำหนดเป้าหมาย วางแผนปฏิบัติอย่างมีเหตุผล เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง (วัชร ทรัพย์มี, 2533) โดยผู้ให้คำปรึกษาจะคอยดูแลและเอื้ออำนวยให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีโอกาสสำรวจตนเอง แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก รับฟังความรู้สึกของสมาชิกในกลุ่ม ภายใต้บรรยากาศความเป็นกันเอง อ่อนโยนและไว้วางใจ และการยอมรับ อันจะนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาพฤติกรรมไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในที่สุด (อุษณี แคว้นน้อย, 2545) จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง เป็นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีเหตุผลวิเคราะห์การกระทำของตน และมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกิดความรับผิดชอบ การแก้ปัญหา และการป้องกันปัญหา โดยมีเป้าหมายที่จะสนับสนุนให้บุคคลรู้จักตนเอง พิจารณาส่งต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริง รู้จักประเมินสิ่งที่ถูก และสิ่งที่ผิด โดยสมาชิกในกลุ่มร่วมกันแก้ปัญหา แสดงความคิดเห็น ด้วยบรรยากาศที่เอื้อให้เกิดความรู้สึกไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักในพฤติกรรมตนเองเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ร่วมกันวางแผนปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมายด้วยความ

สำเร็จความรับผิดชอบต่อตนเองเป็นพฤติกรรมที่บุคคลมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง รู้จักว่าอะไรผิด อะไรถูก ยอมรับการกระทำของตนเอง ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย และเลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ก่อให้เกิดผลดีเท่านั้น และจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง สรุปได้ว่านักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมสูงกว่าก่อนได้รับการทดลอง และกลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าการให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง จะช่วยพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน อันจะส่งผลให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จในการเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงกับ กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง มีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองหลังได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง มีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่าก่อนได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง รู้จักว่าอะไรผิด อะไรถูก ยอมรับการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย และเลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ก่อให้เกิดผลดีเท่านั้น
2. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง หมายถึง การช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีเหตุผลวิเคราะห์การกระทำของตน และมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เกิดความรับผิดชอบต่อ การแก้ปัญหา และการป้องกันปัญหา โดยมีเป้าหมายที่จะสนับสนุนให้บุคคลรู้จักตนเอง พิจารณาสິงต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริง รู้จักประเมินสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด โดยสมาชิกในกลุ่มร่วมกันแก้ปัญหา แสดงความคิดเห็นด้วยบรรยากาศที่เอื้อให้เกิดความรู้สึกไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักในพฤติกรรมตนเองเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อ ร่วมกันวางแผนปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ด้วยความสำเร็จ
3. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง
4. กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 592 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนที่มีคะแนนความรับผิดชอบต่อต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 12 คน

2. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) มีแบบแผนการทดลองแบบ The Non-Equivalent Control Group Design (ศิริพงษ์ เสาภาภณ, 2547) ดังนี้

O1	X	O2
O3	C	O4

เมื่อ X คือ กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง

C คือ กลุ่มควบคุม

O1 คือ การสอบก่อนของกลุ่มทดลอง

O3 คือ การสอบก่อนของกลุ่มควบคุม

O2 คือ การสอบหลังของกลุ่มทดลอง

O4 คือ การสอบหลังของกลุ่มควบคุม

3. ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรอิสระ คือ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง

2) ตัวแปรตาม คือ คะแนนความรับผิดชอบต่อตนเอง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1) แบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองพัฒนาจากแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองของ โสภภาพรรณ อัครราศีวะโรจน์ (2545) วงษ์จันทร์ จำเผลา (2544) และพวงทอง คงเจริญ (2550)

2) โปรแกรมให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมดังนี้ 1) ขึ้นสร้างสัมพันธภาพ 2) ขึ้นสำรวจความต้องการของตน 3) ขึ้นอธิบายวิถีชีวิตในแต่ละวัน 4) ขึ้นประเมินพฤติกรรมของตนเอง 5) ขึ้นวางโครงการเปลี่ยนพฤติกรรมของตน 6) ขึ้นค้นหาจุดเด่นจุดด้อย 7) ขึ้นให้คำมั่นสัญญา จำนวน 11 ครั้ง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) นำแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมความรับผิดชอบต่อตนเองไปทดสอบก่อนทำการทดลอง

(Pretest) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2) ดำเนินการทดลองตามโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงกับกลุ่มทดลอง จำนวน 11 ครั้ง โดยใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง และกลุ่มควบคุมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ

3) ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมความรับผิดชอบต่อตนเองชุดเดิมอีกครั้ง กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพื่อเปรียบเทียบผลการทดลอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ The Wilcoxon Matched-Pairs Signed Ranks Test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ The Mann-Whitney U Test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมมติฐานข้อที่ 1 “กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง มีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง” ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนความรับผิดชอบต่อตนเองหลังการ

ทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอธิบายได้ว่าการพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยวิธีการทดลองให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงมีผลทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อาจเนื่องมาจากการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง มีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษารู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อเขา เป็นใคร มีหน้าที่อะไร กำลังทำอะไร และต้องการอะไร โดยให้บุคคลพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ตามสภาพที่เป็นจริง ประเมินพฤติกรรมตนเอง กำหนดเป้าหมายในการเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมตนเองให้เหมาะสม รวมถึงวางแผนการดำเนินชีวิตของตนเองและรับผิดชอบต่อทำตามแผนที่วางไว้ ซึ่งจะทำให้เขาได้รับความสำเร็จและสนองความต้องการของตนเองได้ดังที่กิดานันท์ ชำนาญเวช (2551) กล่าวว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบเผชิญความจริงมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การช่วยให้ผู้มาปรึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อให้เขาสามารถสร้างเอกลักษณ์ของตนเองได้อย่างประสบผลสำเร็จเพราะบุคคลที่มีเอกลักษณ์ของตนเองจะเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเอง นอกจากนี้ก็เป็นการสร้างจุดมุ่งหมายเฉพาะของผู้มาปรึกษาแต่ละคน เช่น การสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่น การสร้างความมั่นใจในการพูดต่อหน้าสาธารณชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของเนวาร์ตัน กะการดี (2544) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลอง หลังสิ้นสุดการทดลอง 1 สัปดาห์ มีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีพฤติกรรมเสี่ยงลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อัจฉรินทร์ ทินกระโทก (2547) ผลการวิจัยพบว่า หลังสิ้นสุดการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบต่อด้านการศึกษาเล่าเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พรพินิจ นาเมืองรักษ์ (2549) ผลการวิจัย

พบว่า นักเรียนที่เข้าโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง มีค่าคะแนนความรับผิดชอบต่อด้านการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิชชีมา ทนศิริ (2551) ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่เข้าโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง มีค่าคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปุริมาพร แสงพยับ (2553) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงมีการตระหนักรู้และการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากับนักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภัคดี อ่องมะลิ (2553) ผลการวิจัยพบว่า หลังสิ้นสุดการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อด้านการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ Holt (1979) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบต่อกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทำการศึกษากับเด็กนักเรียนวัยใกล้เคียงกันและมีลักษณะของเครื่องมือที่ใช้เป็นสื่อสามารถกระตุ้นความสนใจในเด็กได้เหมือนกัน

2. สมมติฐานข้อที่ 2 “นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองหลังได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง มีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่าก่อนได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง” ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยปรากฏว่าคะแนนความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอธิบายได้ว่าการทดลองโดยให้กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง มีผลในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลอง เพราะนักเรียนกลุ่มทดลองเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่ง Piaget (1980) อ้างถึงใน

สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2541) ได้แบ่งขั้นการพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กที่มีอายุ 9 ขวบ ขึ้นไป อยู่ในขั้น Autonomous เป็นขั้นที่ผู้กระทำเชื่อว่ากฎเกณฑ์ คือ ข้อตกลงระหว่างบุคคล กฎเกณฑ์อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ คือ ความร่วมมือและการนับถือซึ่งกันและกันเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งในขั้นนี้จะมีลักษณะดังนี้

- กฎเกณฑ์คือข้อตกลงระหว่างบุคคลและกฎเกณฑ์อาจเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากบุคคลที่ใช้กฎเกณฑ์นั้นตกลงกันว่าจะเปลี่ยน
- กฎเกณฑ์จะมีความหมายหรือมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อบุคคลที่จะปฏิบัติยอมรับกฎเกณฑ์นั้น
- การร่วมมือและนับถือซึ่งกันและกันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนาทางจริยธรรม
- การใช้จรรยาวิพากษ์หรือประเมินตัดสินว่าใคร “ผิด” “ถูก” คำนี้ถึงความต้องการแรงจูงใจหรือเจตนาของผู้กระทำ

สอดคล้องกับผลการวิจัยของเนาวรัตน์ กะการดี (2544) ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มทดลอง หลังสิ้นสุดการทดลอง 1 สัปดาห์ มีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) กลุ่มทดลอง หลังสิ้นสุดการทดลอง 1 สัปดาห์ มีพฤติกรรมเสี่ยงลดลงกว่าก่อนการทดลอง อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อุษณี แคว้นน้อย (2545) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลอง มีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนลดลงกว่าก่อนได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแนวทฤษฎีเผชิญความจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อัจฉรินทร์ ทินกระโทก (2547) ผลการวิจัยพบว่า หลังสิ้นสุดการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบด้านการเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำเพียร แซ่มชื่น (2549) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจากได้รับคำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงที่มีต่อความรับผิดชอบในการเรียน โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านการตั้งใจทำงาน ด้านการทำงานเสร็จส่งตามจำนวนและเวลาที่กำหนด และด้านการมาเรียนอย่างสม่ำเสมอเพิ่มมากขึ้นจากก่อนได้รับคำปรึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พรพินิจ นาเมืองรักษ์ (2549) ผลการ

วิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง ระยะเวลาหลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีค่าคะแนนความรับผิดชอบด้านการเรียนสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วิมลวิภา ภาสกุล (2550) ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิชชีมา ทนศิริ (2551) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่เข้าโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีค่าคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปุริมาพร แสงพยับ (2553) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง มีการตระหนักรู้และการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พัทธนันท์ ตั้งพิพัฒน์การกุล (2553) ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง นักเรียนมีการควบคุมตนเองสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภัคดี อ่องมะลิ (2553) ผลการวิจัยพบว่า หลังสิ้นสุดการทดลอง กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมรับผิดชอบด้านการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ Harris (1992) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการบำบัดแบบเผชิญความจริงมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและยังแยกแยะได้ว่าพฤติกรรมแบบใดที่เป็นพฤติกรรม ที่มีความรับผิดชอบ และพฤติกรรมแบบใดที่เป็นพฤติกรรม ที่ขาดความรับผิดชอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทำการศึกษากับเด็กนักเรียนวัยใกล้เคียงกันและมีลักษณะของเครื่องมือที่ใช้เป็นสื่อสามารถกระตุ้นความสนใจและปรับพฤติกรรมในเด็กได้เหมือนกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) ในการใช้โปรแกรมให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง ควรมีการศึกษาขั้นตอนการให้คำปรึกษาให้ละเอียดและให้มีความเข้าใจอย่างชัดเจน เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง

และเกิดประโยชน์สูงสุดในการนำไปพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน

2) ในการนำโปรแกรมให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงไปใช้ควรทดลองใช้และทำการศึกษารายละเอียด กระบวนการและขั้นตอนการให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี เพื่อที่จะช่วยในการดำเนินการในการให้คำปรึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง นักเรียนที่เข้าร่วมการทดลองต้องยินยอมและสมัครใจในการเข้ากลุ่ม ซึ่งจะทำให้การเข้ากลุ่มมีประสิทธิภาพ

4) ควรปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและติดตามเด็กที่เข้าทดลองจากครูแนะแนวโรงเรียน

และครูประจำชั้น เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลความคงทนของความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน ที่เข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง

2) ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับสติปัญญา การเลี้ยงดู

3) ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเอง กับวิธีการอื่น ๆ เช่น การใช้บทบาทสมมติ การใช้ตัวแบบ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กิตานันท์ ชำนาญเวช. (2551). การปรึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- คลังสมอง. (2554). สรุปแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 10. ค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2554. จาก <http://okkbkk.igetweb.com/index.php?mo=3&art=585998>.
- นิชขิมา ทนศิริ. (2551). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เนาวรัตน์ กะการดี. (2544). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวเผชิญความจริง เพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองและลดพฤติกรรมเสี่ยงใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปุริมาพร แสงพยับ. (2553). ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงที่มีต่อการตระหนักรู้และการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พรพินิจ นาเมืองรักษ์. (2549). ผลการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. นิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พวงทอง คงเจริญ. (2550). **ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มร่วมกับการใช้ตัวแบบในการพัฒนาพฤติกรรม จริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง: กรณีศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองทุ่ม จังหวัดหนองบัวลำภู.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พัทธนันท์ ตั้งพิพัฒนการกุล. (2553). **การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงเพื่อเสริมสร้าง การควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เสี่ยงต่อการติดเกมคอมพิวเตอร์.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภัคดี อ่องมะลิ. (2553). **ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงต่อพฤติกรรม รับผิดชอบด้านการเรียนนิเวศคณิตศาสตร์ประยุกต์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 โรงเรียนตรุมภากาญจนบุรีบริหารธุรกิจ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา การให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รำเพียร แชนชื่น. (2549). **ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงที่มีต่อความรับผิดชอบ ในการเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุกุลนารี อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์.** รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วงษ์จันทร์ จำเหล่า. (2544). **ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2533). **ทฤษฎีและกระบวนการให้บริการปรึกษา.** กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- วีโรจน์ อารีกุล. (2551). **พัฒนาการทางด้านสังคมจิตวิทยาของวัยรุ่น.** ค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2554. จาก http://www.teenrama.com/dad_mam/old_dad_mam24.htm
- ศิริพงษ์ เศวตภายน. (2547). **การวิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บুদ্ধ พอยท์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). **เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2541). **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภภาพรรณ อัครราศีวะโรจน์. (2545). **ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อ้วนนันท์ ทินกระโทก. (2547). **ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงด้วยวิธี WDEP ต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อุษณี แคว้นน้อย. (2545). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแนวทฤษฎีเผชิญความจริงที่มีผลต่อพฤติกรรม
ไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกัลยาวัตร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Harris S.R., Kemmerling R.L., & North M.M. (2002). **Brief virtual reality therapy for public Speaking anxiety.** Retrieved January 9, 2009, from <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/12556117>
Holt Essie Williams. (1979). The Effects of Behavioral Group Counseling Using Delf Verbalization on
The Self-Responsibility Different Addessents. **Dissertation Abstracts International**, 39(8): 1532-A.